

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Fuld beskæftigelse igen

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1977

Emne: Program, partiprogram, partiprogrammer

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Kommentar: Retsforbundets forslag til Folketingets augustsamling 1977

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Fuld beskæftigelse igen](#) 3

[Fuld beskæftigelse igen](#) 4

[Fuld beskæftigelse igen](#) 5

[Fuld beskæftigelse igen](#) 6

[Fuld beskæftigelse igen](#) 7

[Fuld beskæftigelse igen](#) 8

[Fuld beskæftigelse igen](#) 9

[Fuld beskæftigelse igen](#) 10

[Fuld beskæftigelse igen](#) 11

[Fuld beskæftigelse igen](#) 12

[Fuld beskæftigelse igen](#) 13

[Fuld beskæftigelse igen](#) 14

[Fuld beskæftigelse igen](#) 15

[Fuld beskæftigelse igen](#) 16

[Fuld beskæftigelse igen](#) 17

[Fuld beskæftigelse igen](#) 18

[Fuld beskæftigelse igen](#) 19

[Fuld beskæftigelse igen](#) 20

[Fuld beskæftigelse igen](#) 21

[Fuld beskæftigelse igen](#) 22

kt) 9771a

Retsforbundets forslag til
Folketingets augustsamling 1977.

Fuld beskæftigelse

igen.

+

RETSFORBUNDET

Afleveret til statsministeren og de
politiske partier den 15. august 1977.

Kroghsgade 1, 2100 København O
Tlf. (0192) ØB ro 683

Indholdsfortegnelse

Den internationale baggrund for krisen.....	side 4
De indenlandske kriseårsager.....	side 4
Protektionisme og tvangsindkomstpolitik bringer os ikke ud af krisen.....	side 6
Indkomstpolitikken er problematisk.....	side 7
Retsforbundets alternativ.....	side 8
En ny valutapolitik er nødvendig.....	side 8
Velstandsregulering i stedet for dyr- tidsregulering.....	side 10
Beskæftigelses- og finanspolitikken.....	side 11
Offentlig service.....	side 13
Samfundsgavnlig offentlige projektarbejder...	side 15
Energipolitikken.....	side 15
Trafikpolitikken.....	side 16
Arbejdsfordeling og tiltag mod ungdoms- arbejdsløsheden.....	side 17
Monopolpolitikken må skærpes.....	side 18
En initiativfremmende kreditpolitik.....	side 19
Afsluttende bemærkninger.....	side 20

Fuld beskæftigelse igen

Den nuværende krise med en arbejdsløshed, der er større end i 1930'erne, og et betalingsbalanceproblem, der er større end nogensinde, har nok sammenhæng med det internationale konjunkturomslag - men Retsforbundet mener ikke, at Danmark er værgeløst offer for dette. Tværtimod finder Retsforbundet, at vi igennem den førte økonomiske politik har gjort os yderligere sårbare over for denne internationale udvikling. Ved at føre en anden politik kan vi endda træffe modforanstaltninger i et sådant omfang, at betalingsbalanceproblemer og arbejdsløshed kan afskaffes uafhængigt af internationale konjunkturomslag - hvis den politiske vilje er til stede.

Retsforbundet finder det nødvendigt med en sådan ny politik. Arbejdsløshedens menneskelige tragedier er uacceptable.

Den socialøkonomiske og fordelingsmæssige skævhed skærpes i krisesituationen - og folkestyrets anseelse svækkes med rette, hvis ikke der fra ansvarlig politisk side træffes forholdsregler, der genskaber beskæftigelse og økonomisk stabilitet. Dette er muligt. Retsforbundet peger på:

- en ændret valutapolitik til gavn for eksport og produktion
- en ændret jordpolitik til skade for spekulation - men til fordel for produktion og dermed arbejdspladser
- en skærpet monopolkontrol til gavn for forbrugere og konkurrenceerhverv
- en ændret skattepolitik, der i mindre grad belaster initiativ og foretagsomhed og
- en kreditpolitik, der øger investeringsmulighederne

som veje hertil. Retsforbundet vil også gerne medvirke til udvidet offentlig service på de områder, der er "forsømte" (på social- og sundhedsområdet bl.a.) - og fornuftige offentlige projekter bør fremskyndes i en arbejdsløshedstid (bl.a. inden for trafiksektoren). Den påkrævede omlægning af energiforsyningen bør også fremskyndes i situationen.

Retsforbundet ønsker også øget førtidspensionsadgang for de ældre, nedslidte, der ønsker det, og særforanstaltninger for krisens ofre: de arbejdsløse. Det gælder ikke mindst de unge, der aldrig har oplevet en beskæftigelsessituation.

Retsforbundet afviser flytning af arbejdsløsheden ved afgiftsforøgelse og derved finansierede erhvervstilskud og nyprotektionisme.

Retsforbundet vil heller ikke være med til tvangsindkomstpolitik - omend det må erkendes, at pristalsreguleringen med fordel for alle kunne omlægges. Dette må imidlertid ske ad frivillighedens vej - og forudsætningen for, at man kan forvente forståelse for dette er den fordelingspolitiske balance og den stabilitet i samfundsekonomien, der kan skabes ved et fornuftigt politisk udviklingsmønster som det, der tilsigtes med Retsforbundets forslag.

Arbejdsløshedens skadevirkninger bør afbødes. Men frem for alt bør arbejdsløsheden afskaffes - og Retsforbundet vil uden betingelser fra sag til sag i folketinget arbejde for, at dette sker - og fremlægger hermed forslag til fremme af dette overordnede mål.

Den internationale baggrund for krisen

I slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne skete der en markant stigning i inflationstakten i næsten alle vestlige lande. Dette førte til en stramning af den økonomiske politik, især i de økonomisk dominerende lande. Som følge heraf var der allerede i 1973 tegn på en begyndende international konjunkturafmatning.

Disse tendenser forstærkedes kraftigt i 1974 af de voldsomme olieprisstigninger, der bevirkede en massiv overførsel af købekraft fra de olieforbrugende lande til OPEC-landene. Prisforhøjelserne medførte store underskud på de fleste olieimporterende landes betalingsbalancer, hvilket gav anledning til en yderligere økonomisk-politisk stramning i disse lande. Da OPEC-landenes øgede eksportindtægter desuden ikke gav sig udslag i en tilsvarende øget import fra de vestlige lande, blev resultatet, at konjunkturafmatningen slog over i en depression uden sidestykke i efterkrigstiden.

De indenlandske kriseårsager

Allerede inden den internationale krise slog igennem, var arbejdsløsheden i Danmark nået op på et ekstraordinært højt niveau.

Ved tilslutningen til EF blev der helt uansvarligt givet los for efterspørgslen. Allerede inden olieprisstigningerne nåede lønstigningerne op over 15 %. Da betalingsbalancen udviklede sig faretruende, steg også den indenlandske rente. En pengepolitisk stramning i foråret 1974 drev renten yderligere op. Konsekvensen blev en voldsom byggekrisse, som hurtigt bredte sig til andre sektorer. Byggekrisen skærpedes på grund af, at refusionen af moms på boligbyggeri afskaffedes.

De hidtidige regerings manglende evne til at løse arbejdsløshedsproblemer har også haft sammenhæng med det uløste danske betalingsbalanceproblem, som på sin side er et resultat af den kortsigtede og inflationsfremmende økonomiske politik, som er ført siden 1960.

Fuld beskæftigelse igen

- 5 -

Den kraftige ekspansion af den offentlige sektor og den massive subsidiering af byggeriet og boligforbruget forringede i 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne de eksporterende og importkonkurrerende erhvervs muligheder for at fastholde og tiltrække ressourcer og medførte et inflationsbefordrende skattetryk, for hvilket alle har søgt at skaffe sig kompensation gennem løn- og prisstigninger.

Gennem stadige forringelser i jordbeskatningen har man desuden i stigende grad favoriseret pengeanbringelse i jord på bekostning af arbejdspladsskabende erhvervsinvesteringer, hvilket har medvirket til manglende investeringslyst i de produktive erhverv og bidraget til den høje rente.

Til dette kommer, at Danmarks deltagelse i det europæiske "valutaslange"-samarbejde har lænket krønen til D-marken. Derved er kronen reelt blevet revalueret med 10 - 15 % gennem de sidste fire år. Gennem denne faktiske kroneopskrivning er der sket en tilsvarende svækkelse af dansk erhvervslivs konkurrenceevne.

Det samlede resultat af den førte økonomiske politik har været et støt stigende betalingsbalanceunderskud, som har nødvendiggjort et højt indenlandsk renteniveau med yderligere forringelse af konkurrenceevnen til følge. Med lønomkostninger pr. arbejdsplads på 73.000 kr. (hvilket nogenlunde svarer til de lande, vi kan sammenligne os med), men med renteomkostninger på 60.000 pr. arbejdsplads, hvilket er nær europæisk rekord, har Danmark verdensrekord i omkostningsniveau pr. arbejdsplads.

I dag befinder dansk økonomi sig i en skruestik, hvor hensynet til betalingsbalancen forhindrer regeringen og dens borgerlige støttepartier i en effektiv bekæmpelse af arbejdsløsheden, således som det med al tænkelig klarhed fremgår af regeringens og dens støttepartiers kriseplaner, som - selv under den urealistiske forudsætning, at deres beskæftigelsesfremmende elementer til 100 % vil igangsætte ting, der ellers ikke ville iværksættes - kun vil forbedre beskæftigelsen med 20.000, altså svarende til en enkelt årgangs tilgang på arbejdsmarkedet. Der må derfor regnes med en arbejdsløshed på op mod 200.000 i 1980, hvis regeringens politik fortsætter.

Dette finder Retsforbundet aldeles uacceptabelt, og vi vil i det følgende an vise en vej ud af dilemmaet mellem betalingsbalance og beskæftigelse. Forinden skal der imidlertid advares imod en række foranstaltninger, som i hvert fald ikke løser problemerne.

P R O T E K T I O N I S M E O G T V A N G S I N D K O M S T -
P O L I T I K B R I N G E R O S I K K E U D A F

K R I S E N

Krav om importafgifter og andre handelsrestriktioner er et velkendt fænomen i en krisetid.

Den nyprotektionistiske bølge, som den internationale krise har fremkaldt, gør sig nu også stærkt gældende i EF, der er i fuld gang med at afspærre tekstilimporten fra de fattige lande, som man forlængst har gjort det, når det drejer sig om landbrugsvarer - i åbenlys modstrid med internationale forpligtelser og højtidelige floskler om vilje til at medvirke til en ny økonomisk verdensorden. I folketingets markedsudvalg har Retsforbundet konsekvent modsat sig bemyndigelserne til regeringen om at synge med på den protektionistiske melodi.

I disse år er EF og den øvrige vestlige verden i færd med at gøre de samme fejl, som man gjorde under 30'ernes krise: at eksportere arbejdsløsheden til hinanden og omverdenen og derved uddybe og forlænge verdenskrisen.

Retsforbundet afviser beskyttelsespolitikken som middel til at forbedre betalingsbalancen og skabe øget beskæftigelse. En sådan politik fordyrer varerne, hæmmer den internationale konkurrence, fremmer monopoliseringen og hindrer en rationel udnyttelse af ressourcerne. Desuden ved vi, at den fører til udenlandske modforanstaltninger mod vor eksport, hvorefter man er endnu ringere stillet.

En mere raffineret form for protektionisme består i gennemførelse af diskriminerende og konkurrenceforvridende subsidiering af ekspor-

terende eller importkonkurrerende brancher, en såkaldt "selektiv" erhvervspolitik. Erfaringerne viser, at sådanne "midlertidige" støtteordninger hurtigt bliver permanente, fordi de virker som en sovepude for virksomhederne, hæmmer deres effektivitetsudvikling og derefter ikke lader sig afskaffe af hensyn til virksomhedernes beskæftigelse. Konsekvensen bliver et øget skattetryk og dermed øgede byrder på lønmodtagerne og det øvrige erhvervsliv. Desuden bliver subsidiering erfaringsmæssigt fulgt op med tilsvarende foranstaltninger fra udlandets side.

Danmarks må modsette sig - eventuelt ved brug af vetoet - at aftaler i EF's regie om begrænsninger af nationale erhvervssubsidier ikke overholdes.

Indkomspolitikken er problematisk

Retsforbundet erkender, at en følge af de sidste års skæve udvikling i økonomien i Danmark har været, at de udlandskonkurrerende erhverv har mistet konkurrenceevnen som følge af et inflationært pres på lønninger og priser, et pres, som har begunstiget hjemmemarkedserhvervene og dannet basis for et kronisk betalingsbalanceunderskud.

Tvangsindkomspolitikken er imidlertid en uacceptabel vej ud af krisen, primært fordi dens gennemførelse krænker den økonomiske frihed og den personlige selvbestemmelsesret. Jo mere der skabes præcedens for statslige indgreb i forhandlingerne på arbejdsmarkedet, jo sværere vil det i fremtiden blive for parterne at nå til enighed, fordi så den ene, så den anden af dem vil se sin fordel i at spekulere i et politisk indgreb. Ansvar for flygtiges, og man risikerer samfundsekonomisk uholdbare løsninger.

Der er desuden fare for, at man ender i en situation, hvor lønfastsættelsen reelt overtages af staten, som så før eller siden føler sig "tvunget" til at gennemføre f.eks. kriminalisering af strejkeretten for at sikre overholdelse af diktatorisk fastsatte lønrammer. At opfatte og udnytte arbejdslønnen som et økonomisk-politisk instrument uden at tage hensyn til de langsigtede politiske konsekvenser heraf er, foruden at være uliberal og asocialt, også naivt og snæversynet.

Til dette kommer, at indkomspolitikken selv "i bedste fald" kun

Fuld beskæftigelse igen

- 8 -

kan være et økonomisk-politisk styringsmiddel blandt andre, og at den erfaringsmæssigt kun kan opretholdes en kortere tid. Den medfører økonomiske forvridninger, dels fordi den tenderer mod at fastlåse erhvervsstrukturen, dels fordi reelt kun lønningerne (og endda kun nogle af disse) kan kontrolleres.

Den ønskelige bremse på pris- og dermed pengelønudviklingen tilvejebringes bedst, dersom folketinget gennem sin økonomiske politik imødekommer sådanne krav og ønsker, rejst af de forskellige befolkningsgrupper, som er overensstemmende med helhedens interesser og føles acceptable. Det vil sige, at der skal føres en fordelingspolitik, der gør, at ingen gruppe føler sig "ladt i stikken". Det er en sådan fundamentalt anden politik - og ikke afgiftsforhøjelser for at skaffe midler til subsidiering af visse erhverv - der er brug for. Det er fjernelse og ikke flytning af arbejdsløsheden, der skal til.

Retsforbundet slår fast, at en gennemførelse af vor jordreform og boligpolitik samt af vor udgifts- og skattepolitik, ledsaget af en effektiv indsats mod monopolerne, vil skabe en socialt retfærdig fordelingspolitik.

Derved vil lønmodtagerne kunne føle deres berettigede interesser sikret, ligesom erhvervslivet vil kunne disponere under rimelige vilkår og i tillid til en stabil økonomisk udvikling.

R E T S F O R B U N D E T S   A L T E R N A T I V

En ny valutapolitik er nødvendig

Som anført ovenfor har Danmarks deltagelse i det såkaldte "valutaslangesamarbejde" betydet en mærkbar opskrivning af kronen, som langt fra har kunnet neutraliseres af de kursjusteringer, der har fundet sted i 1976 og 1977. Resultatet er, at kronen i dag noteres til en kunstigt opskruet kurs, som er helt ude af proportion med de danske realøkonomiske forhold og dansk erhvervslivs konkurrenceevne. Den førte valutapolitik har således kraftigt forværret vort betalingsbalanceunderskud.

Fuld beskæftigelse igen

- 9 -

Denne situation er klart uholdbar, og Retsforbundet finder det nødvendigt, at Danmark frigør sig fra slangesamarbejdet, blandt andet i betragtning af, at Vesttyskland har vist sig uvillig til at ekspandere sin økonomi og revaluere D-marken og dermed hjælpe de svagere stillede lande, herunder Danmark.

Valutaslangens formål er at gennemtvinge et fast kursforhold mellem deltagerlandenes valutaer, og det langsigtede mål fra EF's side er at tvinge medlemslandene til økonomisk og monetær disciplin med henblik på EF's overgang til en økonomisk og monetær union. Da Retsforbundet ikke anser en sådan union for hverken ønskelig eller mulig - dens gennemførelse vil betyde en total økonomisk-politisk umyndiggørelse af vort land - er dette et yderligere argument for at forlade "slangen".

I stedet for at søge at fastholde det nuværende uholdbare system med en fast, politisk bestemt kronekurs, foreslår Retsforbundet, at Danmark frigør sig fra sine nuværende aftaler og lader kronekursen fastsætte frit på basis af tilbud og efterspørgsel, det vil sige en situation med en flydende krone.

For at imødekomme den overefterspørgsel efter fremmed valuta, som den kunstigt høje kronekurs afstedkommer, tvinges Nationalbanken til at samle valutareserver, hvorved behovet for en massiv, løbende offentlig og privat låntagning i udlandet opstår.

Hvis man i stedet lader valutakursen tilpasse sig frit, vil man undgå presset mod valutareserverne og derved opnå større handlefrihed i den økonomiske politik. Nationalbanken bør under et sådant system blot udjævne tilfældige dag-til-dag udsving i valutakursen, men ikke fastholde et bestemt kursniveau. Pølgelig vil behovet for valutareserver og udenlands låntagning bortfalde, og en effektiv beskæftigelsesfremmende politik vil muliggøres.

Ved en øjeblikkelig frigivelse af kronen vil der på grund af kronens nuværende betragtelige overvurdering meget vel kunne udløses et drastisk fald i kroneværdien, som via importprisstigninger kan udløse en kraftig indenlandsk inflation. Derfor bør en overgangsperiode overvejes i form af en såkaldt "krybende devaluering" (som foreslået af Det Økonomiske Råds formandsskab). Dette kan ske

ved officielt at fastslå en fleksibel kronekurs ved at Nationalbanken kan foretage hyppige valutakursjusteringer på maksimalt $1/2 - 1 \%$ om måneden.

Gennem en sådan valutapolitik vil der kunne ske en tilpasning af betalingsbalancens løbende poster og af den private kapitalimport. Derefter vil udbud og efterspørgsel bestemme valutakursen, og alle må indstille sig på, at der ikke vil være nogle kortsigtede gevinster ved pengeindkomststigninger uden baggrund i produktionen. Dette vil bidrage til at stabilisere pengeindkomstudviklingen, og behovet for udenlandsk långivning vil blive begrænset.

Kronefrigivelsen vil medføre en mærkbar forbedring i erhvervenes internationale konkurrenceevne og dermed fremgang i produktion og beskæftigelse i de eksporterende og importkonkurrerende erhverv, altså netop, hvad der er brug for i den nuværende situation. De anti-inflatoriske indgreb, som vil være nødvendige for at sikre en smertefri gennemførelse af den her foreslåede valutareform og en varig forbedring af konkurrenceevnen, vil blive omtalt i det følgende.

Velstandsregulering i stedet for dyrtidsregulering

Retsforbundet vender sig mod indkomstpolitikken indgreb også i dyrtidsreguleringen. Der bør ske en ophøjelse af augustforligets bestemmelser om lønrammen og indefrysning af dyrtidsportioner. Retsforbundet finder imidlertid ikke, at den gældende dyrtidsregulering - som undertiden hævdet - betyder noget værn for lønmodtagerne mod inflationsudhuling af lønningerne og monopolernes og spekulationens anslag. Med en konsekvent antiinflationspolitik og effektive indgreb mod jord- og boligspekulationen ville lønmodtagernes opslutning om dyrtidsreguleringen nok forsvinde, idet dens uheldige virkninger for samfundøkonomien, virksomhederne, beskæftigelsen og dermed lønmodtagerne selv dermed ville blive det fremtrædende træk ved denne.

Den manglende forståelse for behovet for ændringer i lønreguleringsmekanismerne, man hidtil har kunnet konstatere på arbejdsmarkedet, har klart været en følge af, at man har betragtet dyrtidsreguleringen som et vist - omend beskedent - værn for lønmodtagerne i en situation, hvor priser og spekulationsgevinster er steget og steget.

Sikkerhed imod dette ved en konsekvent antimonopol- og spekulationsbekæmpelsespolitik vil imidlertid skabe grundlag for ved frie forhandlinger at nå frem til de ændringer i pristalsreguleringen, som der reelt vil være fordele ved for både lønmodtagere og arbejdsgivere.

I sin nuværende form må det dog erkendes, at dyrtidsreguleringen er samfundsøkonomisk uhensigtsmæssig, fordi der ikke skelnes mellem indenlandske prisstigninger og prisstigninger, som kommer fra udlandet. Når bytteforholdet forringes, d.v.s. når importpriserne stiger i forhold til eksportpriserne, bevirker det, at landet som helhed bliver fattigere: forbrugerne må betale mere for de importerede forbrugsvarer, og virksomhederne belastes med stigende udgifter til importerede råvarer, halvfabrikata og driftsmidler. I en sådan situation hjælper det naturligvis ikke noget, at man via dyrtidsreguleringen bevilger hinanden højere pengelønninger, idet samfundet ikke bliver rigere af den grund, tværtimod vil dette øge inflationen og forringe konkurrenceevnen og betalingsbalancen. Da lønmodtagerne også er forbrugere, rammes de selv udpræget af disse skader.

Alle parter på arbejdsmarkedet ville imidlertid med de ovenfor anførte forudsætninger have fordel ved, at dyrtidsreguleringen erstattes med en velstandsregulering. Denne indebærer, at lønningerne fortsat dyrtidsreguleres, men reguleringspristallet korrigeres for bytteforholdsændringer, således at der ikke gives kompensation for bytteforholdsforringelser, men til gengæld ydes "overdækning" for prisstigningerne, når der sker bytteforholdsforbedringer. En sådan ændring lader sig uden vanskeligheder gennemføre på basis af den eksisterende statistik. Det skal understreges, at der ikke er tale om en undergravning af den automatiske pristalsregulering af lønningerne, men blot om en mere hensigtsmæssig reguleringsmetode. Når bytteforholdet forbedres, er det udtryk for, at landet som helhed er blevet rigere, og det er i så fald kun rimeligt, at lønmodtagerne får del i denne velstand, hvilket de netop vil få i følge ovennævnte metode.

Beskæftigelses- og finanspolitikken

Den tilpasning af kronekursen, som en gennemførelse af Retsforbundets valutareform vil medføre, vil i sig selv styrke produktion og

beskæftigelse i de udlandskonkurrerende erhverv. På baggrund af det uacceptabelt høje ledighedsniveau er der imidlertid et klart behov for yderligere beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

Under forudsætning af en gennemførelse af Retsforbundets valutareform, som vil bane vej for en gradvis afskaffelse af det kroniske underskud på betalingsbalancen, vil det være forsvarligt at finansiere de nødvendige beskæftigelsestiltag gennem en fortsat lempelig finanspolitik.

Retsforbundet vender sig imod en politik som regeringens og dens støttepartiers, der går ud på såkaldt "storstilede" beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, finansieret gennem skatte- og afgiftsforhøjelser. Som det klart fremgår af regeringens plan er denne politik en vildledning af befolkningen, idet de positive effekter af udgiftsforøgelserne spises op i vidt omfang af de negative virkninger af skatte- og afgiftsforhøjelserne.

Retsforbundet vil under ingen omstændigheder medvirke til en momsforhøjelse. I følge Industrirådets beregninger vil en momsforhøjelse på 5 % sende 25.000 mennesker ud i arbejdsløshed. Dertil kommer at den vil virke inflationsfremmende, "vende den tunge ende nedad" selv hvis den bliver differentieret - hvilket i øvrigt vil gøre den vanskelig at administrere for såvel erhvervslivet som det offentlige.

Retsforbundet foreslår en øjeblikkelig gennemførelse af en 3 % statsgrundskyld på basis af den netop afsluttede 16. almindelige ejendomsvurdering. En sådan vil kunne give knapt 6 mia. kr. i provenu. Øget jordbeskatning vil dæmpe jordprisstigningerne og dermed angribe en farlig inflationskilde. Det vil tilskynde folk til i højere grad at placere deres kapital i erhvervsaktive investeringer i stedet for passivt i jord. Den vil være socialt rimelig i betragtning af den realindkomst- og formueforskydning, den gennem 1960'erne og 1970'erne hidtil førte skatte- og boligpolitik samt inflationen har medført mellem ejere af fast ejendom på den ene side og lejere på den anden (jfr. Det Økonomiske Råds formandsskabs seneste rapport).

Retsforbundet afviser, at en kapitalvindingsskat er en hensigtsmæssig måde at inddrage de arbejdsfri gevinster på jord på. Erfar-

Fuld beskæftigelse igen

- 13 -

ringen viser, at kapitalvindingsskatten overvælttes på køberne og desuden virker sinkende på generationsskiftet og som skat på flytning. Kapitalvindingsskatten bør derfor omdannes til en løbende afgift på jordbesiddelse.

Retsforbundet tager afstand fra regeringens forslag om en finanspolitisk stramning, fordi det forøger arbejdsløsheden. En sådan stramning er ikke påkrævet, dersom den foreslåede valutareform og statsgrundskyld gennemføres.

Retsforbundet ønsker først og fremmest at anvende det gennem statsgrundskylden tilvejebragte provenu til en tilsvarende nedbringelse af det inflationsfremmende, initiativdræbende og demoraliserende indkomstskattetryk (verdens hårdeste). Ad den vej vil den disponible realløn blive øget, hvorved pengelønskompensationsbehovet vil blive formindsket.

Vi peger i den forbindelse videre på offentlige besparelser inden for blandt andet ikke socialt betingede boligtilskud samt på besparelser gennem overgang til fuld frivillighed i forsvaret og afvikling af erhvervsøkonomiske subsidier. Vi ønsker afskaffelse af offentlig støtte til særinteresser på alle områder. Danmark bør modsætte sig den kraftige ekspansion i EF's budgetter. Gennem bedre planlægning og prioritering af de offentlige aktiviteter samt en fortsat effektivisering af den offentlige administration vil der ligeledes kunne opnås besparelser.

Offentlig service

Retsforbundet mener ikke, at Danmarks økonomiske problemer løses ved en generel udvidelse af den offentlige sektor. Hvad der er behov for, er tværtimod en foregelse af produktion og afsætning i de private, udlandskonkurrerende erhverv.

Men Retsforbundet finder, at der på områder inden for ældre- og særforsorgen samt i sundhedssektoren ud fra sociale og humane hensyn er et behov for en forbedring af den offentlige service, og i den nuværende beskæftigelsessituation bør den fremskyndes. Herfor taler også, at en forbedring af den offentlige service på grund af sparet

Fuld beskæftigelse igen

- 14 -

arbejdsløshedsunderstøttelse kun medfører relativt beskedne offentlige merudgifter, samtidig med, at beskæftigelsesindholdet i disse offentlige serviceydelser er højt og importindholdet lavt.

Konkret foreslår vi en tiltrængt personaleudvidelse inden for åndssvageforsorgen, suppleret med de nødvendige anlægsinvesteringer. Ligeledes må det forhindres, at der ud fra besparelshensyn sker en forringelse af plejehjemmenes standard. Bortset fra de nødvendige forbedringer på institutionsområdet bør hovedvægten lægges på opsøgende, oplysende og forebyggende foranstaltninger på social- og sundhedsområdet. Hjemmehjælpsordningen må udbygges, og der må sikres personalemæssig baggrund for oprettelse af flere beskyttede boliger samt en udvidet hjemmesygepleje.

Ved således at lægge hovedvægten på de opsøgende og forebyggende foranstaltninger åbnes der mulighed for, at ældre og handicappede, der måtte ønske det, kan forblive i deres hjem, samtidig med, at der spares kostbare institutionspladser. Mens der på kort sigt skabes en ønskelig forøgelse af beskæftigelsen, bliver der altså på længere sigt basis for en nedgang i det offentliges ressourceforbrug.

Hovedparten af de her foreslåede aktiviteter er kommunale anliggender. Der må drages omsorg for, at refusions- og bloktilskudsregler ikke skaber hindringer for den ønskelige udvikling på den offentlige services område her. Retsforbundet afviser statsligt dikterede personalelofter på daginstitutionsområdet og bistandskontorerne. De etablerede begrænsninger i kommunernes handlefrihed med hensyn til ydelse af service på disse områder ønsker Retsforbundet ophævet.

I statens regie bør personalereduktionerne inden for post- og telegrafvæsenet samt politiet opgives, så borgerne kan få en rimeligere service. Arbejdsformidlingen bør effektiviseres ved at der gives fri anvisningsret (også for de faglige organisationer). For så vidt angår de offentlige arbejdsformidlingskontorer bør arbejdsgangen moderniseres, så administrative rutiner i højere grad kan erstattes af rådgivningsarbejde. Personalenormeringerne bør bringes i overensstemmelse med beskæftigelsessituationen.

Samfundsgavnligge offentlige projektarbejder

Den nuværende beskæftigelsessituation medfører et åbenlyst behov for igangsættelse af samfundsnyttige projekter, ligesom fornuftige, allerede besluttede projekter bør fremskyndes. Ved prioriteringen bør der først og fremmest lægges vægt på den samfundsværdi, projekternes gennemførelse vil give. Her ud over kan der især lægges vægt på arbejdsintensive projekter med lavt importindhold. Et andet afgørende krav må være, at foranstaltningerne så vidt muligt har midlertidig karakter, således at beslaglagte ressourcer af arbejdskraft og kapital kan overføres til den private sektor, når denne har brug for øget ressource-tilgang. Af projekter, der opfylder disse kriterier, foreslår Retsforbundet følgende:

De igangværende energibesparende foranstaltninger samt brandsikringsarbejder i offentlige bygninger fortsættes i fornødent omfang, idet man dog bør undgå ødelæggelse af arkitektoniske værdier i forbindelse hermed. Restaureringen af bevaringsværdige bygninger, fortidsminder og andre kulturelle værdier intensiveres. Naturplejen bør udbygges, blandt andet gennem øgede bevillinger til statsskovene og klitvæsenet. Ønskelig sanering og byfornyelse fremskyndes. Anlæg af planlagte rekreative områder fremskyndes, ligesom nødvendige kystsikringsarbejder iværksættes. Der drages omsorg for, at kommunerne overholder de i miljøloven fastsatte normer for spildevandsrensning.

Energipolitikken

Danmark importerer 97 % af sit energiforbrug. Da netop denne import i ganske særlig grad har belastet betalingsbalancen, er det vigtigt på rentabelt grundlag at erstatte eller formindske denne import mest muligt.

Det energipolitiske samarbejde med Norge og andre nordiske lande udbygges. Derimod vender Retsforbundet sig imod Danmarks deltagelse i EF's fælles energipolitik, der forudsætter anvendelse af kernekraft. Retsforbundet er imod etablering af kernekraftværker i Danmark på de i dag gældende betingelser og mener i øvrigt, at de stigende uranpriser næppe vil gøre kernekraften konkurrencedygtig.

Retsforbundet foreslår, at der ydes øgede midler til forskning i og udvikling af udnyttelsen af de vedvarende energikilder (sol-, vind- og jordvarme m.v.).

Vi mener ikke, at forbruget kunstigt skal påvirkes eller fordyres gennem energiafgifter, der blot øger produktions- og leveomkostningerne.

Men vi foreslår, at der etableres et hoveddistributionsnet for naturgas, således at amter og kommuner får mulighed for at skaffe forsyning herfra.

Vi foreslår endvidere et overordnet fjernvarmedistributionsnet etableret med henblik på forbedret energiøkonomi ved udnyttelse af industriens spildvarme - suppleret med kraftvarmeværker.

Vindenergien må udvikles gennem forsøgsanlæg, og det kan pålægges elværkerne at aftage eventuel overskudsenergi, som private møller kan give.

Opførelse af geotermiske energiforsyningsanlæg må rangere på lige fod med kraftvarmeværker, vindmølleplanlægning og lignende og kan indgå i de kommunale initiativer til genskabelse af beskæftigelsen.

Da Retsforbundet anser pris- og markedsmekanismen for den bedste regulator, ønsker et frit og selvhjulpent erhvervsliv og er imod begunstigelser af særinteresser og privatforbrug, kan vi ikke støtte tilskud til isoleringsarbejder, solfangere eller lignende i private boliger eller energibesparende foranstaltninger og lignende i erhvervsvirksomheder. Tilskuddene tilfalder reelt kun dem, der er velstillede nok til at kunne klare anlægsudgiften i øvrigt og får dermed skæve virkninger. Men vi kan gå ind for offentlig støtte til oplysning om energibesparende foranstaltninger og alternativ energi.

Registrerings- og vægtafgiften omlægges, således at motorbeskatningen i højere grad bliver en afgift på benzin- og dieselolieforbrug.

Trafikpolitikken

Retsforbundet vender sig mod en kraftig forøgelse af motorbeskatningen, fordi det skader erhvervslivet og særligt rammer personer, der er afhængige af egen bil til transport til og fra arbejde.

Den kollektive trafik har et relativt lavt importforbrug. Dette vil i sig selv under stigende energipriser stille den kollektive trafik relativt gunstigere end den individuelle biltrafik, der har et højere importindhold pr. enhed.

I relation hertil og til de omkostninger i penge og miljø, der er knyttet til en stærk udbygning af gade- og vejnettet, specielt i de store byområder, bør udbygningen og forbedringen af den kollektive trafik ske således, at de samlede samfundsøkonomiske omkostninger (også i form af trafikulykker) bliver grundlaget for afvejningen mellem individuel og kollektiv trafik. På den baggrund kan det ikke altid forventes eller skønnes rimeligt, at den kollektive trafik "hviler i sig selv", selv om en fornuftig anlægs- og driftsøkonomi absolut bør følges.

Vore trafikårer bør give fodgængere og cyklister samt knallertkørere mulighed for at færdes sikkert. Derfor bør der anlægges flere gangbroer, tunneler, gang-, cykel- og knallertstier, således at man opnår adskillelse af de forskellige trafikarter. De særligt trafikfarlige steder på vejene fjernes. Derved og gennem anlæg i større stil af gågadenet og indførelse af kørsels- og parkeringsrestriktioner vil flere tilskyndes til andre trafikformer end privatbilismen.

S-banenettet i hovedstadsområdet udbygges.

Arbejdsfordeling og tiltag mod ungdomsarbejdsløsheden

Retsforbundet vender sig imod den opfattelse, at der i samfundet kun eksisterer en given mængde arbejde, som så må fordeles så ligeligt som muligt. Sandheden er, at det offentlige i væsentlig grad gennem stimulering eller begrænsning af den samlede efterspørgsel selv kan bestemme, hvor stor en mængde arbejde, der bliver udført. Målet må derfor være at skabe nye arbejdspladser og ikke at camouflere den eksisterende arbejdsløshed.

Det skal imidlertid erkendes, at der hos mange mennesker er et ønske om eller behov for at nedtrappe erhvervsaktiviteten, såfremt der bliver mulighed derfor. Retsforbundet kan derfor støtte, at der gives lettere adgang til delpension, så ældre, der ønsker at nedsætte deres erhvervsaktive indsats, får muligheden derfor. I den offentlige sektor bør der gennemføres udvidet adgang til deltidsarbejde samt afvikling af overarbejde gennem afspadsering.

En række af de før omtalte beskæftigelsesmæssige foranstaltninger vil være velegnet for de unge arbejdsløse. Disse bærer 1/3 af den samlede arbejdsløshed, skønt ungdommen fra 15 - 24 år kun andrager 1/5 af den samlede arbejdsstyrke.

Arbejdsløshed rammer hårdt for alle, men for de unge, der aldrig har været i en beskæftigelsessituation er dens ødelæggende virkninger særligt store. Derfor er det påkrævet med særlige foranstaltninger mod ungdomsledigheden.

Der må derfor gives arbejdstilbud, der også omfatter forskellige former for produktion (genbrug, alternativ energiudnyttelse m.v.), som ikke på rentabelt grundlag kan finde sted i erhvervslivet. Ligeledes må der gives tilbud om uddannelse, som giver erhvervskompetence til de unge arbejdsløse, ligesom adgangsbegrænsningerne i uddannelsessystemet, der som en "gøgeunge-effekt" rammer ikke mindst de svagest uddannede, må sløjfes.

De økonomiske støttemuligheder må ændres, så der gives ensartede muligheder for praktiske og teoretiske uddannelser gennem statslige uddannelseslån, der er rente- og afdragsfri i uddannelsestiden.

Retsforbundet finder i øvrigt, at værnepligten i en arbejdsløshedsperiode skaber særlige problemer for en række unge, idet den indebærer, at de løsrives fra uddannelse og beskæftigelse for senere at blive hjemsendt til ledighed. Retsforbundets forslag om overgang til fuld frivillighed i forsvaret har på den baggrund også en særlig mening i den nuværende situation.

Monopolpolitikken må skærpes

Monopoltilsynet bør ikke pålægges at bruge sine sparsomme ressourcer til at overvåge pris- og avanceudviklingen inden for brancher, hvor konkurrencen i sig selv sikrer forbrugere en tilstrækkelig beskyttelse mod urimeligheder, ligesom tilsynet heller ikke bør bebyrdes med administrationen af nogle generelle indkomstpolitiske bestemmelser, som det i praksis ikke har mulighed for at håndhæve.

Pris- og avanceloven bør derfor ophæves, og de af lovens bestemmelser, som har til formål at styrke Monopoltilsynets muligheder for

at overvåge og gribe ind over for konkurrencebegrænsninger - herunder markedsaftaler, leveringsnægtelser og monopolistisk prisfastsættelse - bør i stedet indarbejdes i monopolloven.

Som et led i antiinflations- og fordelingspolitikken bør monopolloven til gengæld skærpes. Den nu ophævede bestemmelse i monopolloven, som sikrede forudgående kontrol med tilsigtede prisforhøjelser inden for monopolistiske brancher, bør genindføres. I tilfælde, hvor en virksomhed har indvundet udbytte ved overtrædelse af en af Monopoltilsynet truffet afgørelse, skal det for meget indvundne udbytte konfiskeres.

Endelig bør Trustkommissionens betænkning af 1960 om konkurrencebegrænsninger i dansk erhvervsliv ajourføres og resultatet heraf offentliggøres.

En initiativfremmende kreditpolitik

Med Retsforbundets valutapolitik kan der gradvis skabes ligevægt på betalingsbalancens løbende poster. Behovet for låntagning i udlandet vil derfor falde, og dermed vil det ikke længere være nødvendigt at holde et indenlandsk renteniveau, som permanent er højere end udlandets. Dette vil gavne erhvervenes konkurrenceevne.

Retsforbundet mener i øvrigt at prismekanismen skal bringes til at fungere på kreditmarkedet. Regering og Nationalbank må fastlægge pengemængden eller den mængde likviditet, der skal være i økonomien. Fordelingen af likviditeten må så bestemmes af rentesatserne og ikke som i dag af rationeringsordninger. Udlånsloftet og rammerne for realkreditinstitutternes obligationsudstedelse er skadelige ordninger. Den lille mand og den lille virksomhed vil have svært ved at finde finansiering ad de sædvanlige kanaler. De bliver henvist til grå og sorte markeder. De store er derimod ret upåvirkede af den slags restriktioner. De låner i udlandet eller giver kredit direkte til hinanden uden om bankerne. Disse forhold betyder, at det ikke behøver at være de bedste investeringsprojekter, der kan finde finansiering. Samfundets ressourcer bliver brugt forkert til skade for produktion og betalingsbalance.

Retsforbundet mener, at byggeriet tvinges ud i unødigt stor finansieringsusikkerhed. Derfor anbefales genindførelse af forhåndsfinansieringsadgang.

Den nuværende mangel på lyst til at foretage arbejdspladsskabende investeringer skyldes blandt andet, at kapitalanbringelse i jord giver langt større profit end produktive investeringer i erhvervs- livet. Dette er i sig selv et væsentligt argument for at gribe ind over for de eksplosive jordprisstigninger og den deraf følgende jordspekulation. Dertil kommer, at jordværdistigningerne i vidt omfang via belåning omsættes i forbrug.

Bolig- og skattepolitikken må ændres, så den offentlige subsidie- ring af byggeri og boligforbrug afvikles.

Afsluttende bemærkninger

Nårværende plan er Retsforbundets bidrag til folketingets økonomisk- politiske forhandlinger om betalingsbalance og beskæftigelse.

Der er lagt vægt på at formulere en politik, som på en måde, der både er liberal og social, vil være egnet til at bidrage væsentligt til at løse de aktuelle økonomiske problemer.

Der er videre lagt vægt på, at søge den hidtidige økonomiske poli- tik, som den er ført gennem 1960'erne og 1970'ernes begyndelse, ændret på afgørende punkter.

Retsforbundet vil i den kommende tid søge denne plans forslag frem- met og er parat til at samarbejde med såvel regeringen som ethvert af folketingets partier om den påkrævede sanering af samfundsøko- nomien og genskabelsen af den fulde beskæftigelse.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk